

Škofovska sinoda, XV. redno zasedanje

Mladi, vera in razločevanje poklicanosti

PRIPRAVLJALNI DOKUMENT

UVOD

- 1 »To sem vam povedal, da bo moje veselje v vas in da bo vaše veselje dopolnjeno« (Jn 15,11). Takšen je Božji načrt za vse moške in ženske vseh starosti, brez izjeme tudi za vse fante in dekleta tretjega tisočletja.
- 2 Oznanjevanje veselja evangelija je poslanstvo, ki ga je Gospod zaupal svoji Cerkvi. Sinoda o novi evangelizaciji in apostolska spodbuda *Evangelii gaudium (Veselje evangelija)* se soočita z vprašanjem, kako to poslanstvo uresničevati v današnjem svetu; spremljanju družin na poti k temu veselju pa so bili posvečeni sinodi o družini in posinodalna apostolska spodbuda *Amoris laetitia (Radost ljubezni)*.
- 3 Kot nadaljevanje te poti, preko novega sinodalnega pristopa na temo 'Mladi, vera in razločevanje poklicanosti' se je Cerkev odločila preučiti, kako bi lahko spremljala mlade, da bi prepoznavali in sprejemali klic za polnost življenja in ljubezni ter jih prosila za pomoč pri odkrivanju najučinkovitejših poti za oznanjevanje vesele novice v današnjem času. S poslušanjem mladih bo Cerkev znova zaslišala Gospoda, ki govori tudi danes. Kot nekoč Samuel (prim. 1 Sam 3,1–21) in Jeremija (prim. Jer 1,4–10) tudi danes obstajajo mladi, ki znajo prepoznavati znamenja našega časa, ki jim jih kaže Sveti Duh. Ob poslušanju njihovih želja Cerkev lahko sluti jutrišnji svet, ki prihaja in poti, po katerih mora hoditi.
- 4 Poklicanost k ljubezni v vsakdanjem življenju vsak konkretno uresničuje z nizom odločitev, ki se izražajo v izbiri stanu (zakon, duhovništvo, posvečeno življenje itn.), poklica, oblike družbenega in civilnega udejstvovanja, življenjskega sloga, razpolaganja s časom in denarjem itn. Takšnim odločitvam, bodisi sprejetim bodisi po sili razmer, bodisi zavednim bodisi nezavednim, se nihče ne more izogniti. Namen razločevanja poklicanosti je odkriti, kako te odločitve preobraziti v luči vere in stopati k polnosti veselja, h kateremu smo vsi poklicani.
- 5 Cerkev pozna temelje za »moč in lepoto mladih: veselje, ki ga znajo občutiti ob tem, ko so na pragu novega podviga; popolna predanost brez oziranja nazaj ter sposobnost, da se znova dvignejo in gredo novim zmagam naproti« (*Poslanica 2. vatikanskega koncila mladim*, 8. december 1965). Cerkev s svojim bogatim duhovnim izročilom nudi veliko virov, ki so v pomoč pri oblikovanju vesti in pristne svobode.
- 6 Ob upoštevanju slednjega je ta *Pripravljalni dokument* začetek posvetovalne faze vsega Božjega ljudstva. Ta dokument, naslovljen na škofovske sinode in svete patriarhov katoliških Cerkev vzhodnega obreda *sui iuris*, škofovske konference, dikasterije rimske kurije in Mednarodnega združenja generalnih predstojnic, se zaključuje z nizom vprašanj. V posvetovanje bodo prek spleta vključeni tudi mladi z vprašalnikom o njihovih pričakovanih in njihovem življenju. Odgovori na oba vprašalnika bodo temelj za osnutek *Delovnega dokumenta* oziroma *Instrumentum laboris*, na katerega se bodo v razpravi opirali sinodalni očetje.
- 7 Ta *Pripravljalni dokument* nakazuje razmislek v treh korakih. Prvi je hitri oris nekaterih družbenih in kulturnih tokov v svetu, v katerem mladi odraščajo in se odločajo, in ki jih je treba razlagati v luči vere. Dokument nato omenja temeljne korake procesa razločevanja, za katerega Cerkev meni, da je osnovno sredstvo, ki ga lahko ponudi mladim, da ti nato v luči vere odkrivajo svojo poklicanost. Nazadnje dokument obravnava ključne točke mladinske pastorale in pastorale poklicanosti. Ta dokument torej ni dokončen, ampak služi kot nekakšno vodilo pri spodbujanju nadaljnjega raziskovanja, katerega sadovi bodo na voljo šele ob sklepu sinode.

PO STOPINJAH UČENCA, KI GA JE JEZUS LJUBIL

- 8 Evangeljska podoba apostola Janeza nam lahko služi kot navdih na začetku tega procesa. V skladu s tradicionalno razlago četrtega evangelija je Janez zgled mladeniča, ki se odloči, da bo šel za Jezusom, in »učenec, ki ga je Jezus ljubil« (Jn 13,23; 19,26; 21,7).
- 9 »Ozrl se je na Jezusa, ki je šel mimo, in rekel: 'Glej, Božje Jagnje!' Učenca sta slišala, kar je rekel, in odšla za Jezusom. Jezus pa se je obrnil, in ko je videl, da gresta za njim, jima je dejal: 'Kaj iščeta?' Rekla sta mu: 'Rabi (kar v prevodu pomeni učitelj), kje stanuješ?' Rekel jima je: 'Pridita in bosta videla.' Šla sta torej in videla, kje

stanuje, ter ostala pri njem tisti dan. Bilo je okrog desete ure. Eden od teh, ki sta slišala Janezove besede in šla za Jezusom, je bil Andrej, brat Simona Petra. Ta je najprej našel svojega brata Simona in mu je rekel: 'Našli smo Mesija' (kar v prevodu pomeni Maziljenec). Privedel ga je k Jezusu. Jezus je uprl pogled vanj in rekel: 'Ti si Simon, Janezov sin. Imenoval se boš Kefa' (kar se prevaja Peter)« (Jn 1,36–39).

- 10 V iskanju življenjskega smisla učenca Janeza Krstnika slišita Jezusa, ki jima zastavi pronicljivo vprašanje: »Kaj iščeta?« Ko ga vprašata: »Rabi (kar v prevodu pomeni učitelj), kje stanuješ?« ju Gospod povabi: »Pridita in bosta videla« (Jn 1,38–39). Jezus ju hkrati pokliče na notranjo pot in tudi k pripravljenosti, da dobesedno gresta za njim, ne da bi dobro vedela, kam ju bo pot pripeljala. To srečanje se je tako neizbrisno vtisnilo vanju, da sta si zapomnila celo uro, kdaj se je to zgodilo (prim. Jn 1,39).
- 11 Zaradi poguma, da sta prišla in videla, sta bila učenca deležna neomajnega Kristusovega prijateljstva in sta lahko vsak dan živela v njegovi bližini, njegove besede so ju spraševale in navdihovale, njegova dejanja so se ju močno dotaknila in ju spodbujala.
- 12 Še zlasti Janez je bil poklican za pričo trpljenja in vstajenja svojega Učitelja. Pri zadnji večerji (prim. Jn 13,21–29) je zaradi zaupnosti, ki je bila značilna za njun odnos, naslonil glavo na Jezusove prsi in zaupal vsaki njegovi besedi. Ko je sledil Simonu Petru v hišo velikega duhovnika, je bil Janez priča noči trpljenja in samote (prim. Jn 18,13–27). Ob vznožju križa je sprejel globoko žalost Matere, ki mu je bila zaupana in prevzel odgovornost, da skrbi zanjo (prim. Jn 19,25–27). Na velikonočno jutro je skupaj s Petrom mrzlično, a poln upanja stekel proti praznemu grobu (prim. Jn 20,1–10). Nazadnje je v čudežnem ulovu rib v Tiberijskem jezeru (prim. Jn 21,1–14), prepoznal Vstalega in o tem pričal skupnosti.
- 13 Janezov zgled nam je lahko v pomoč pri razumevanju dejstva, da so izkušnje poklicanosti postopen proces notranjega razločevanja in rasti v veri, kar nas vodi v odkrivanje radosti ljubezni in življenja v polnosti, ko darujemo samega sebe ter sodelujemo pri oznanjevanju vesele novice.

I. MLADI V DANAŠNJEM SVETU

- 14 V tem poglavju ni izčrpnih analiz družbe ali sveta mladih, temveč le nekateri rezultati raziskave družbene sfere, ki bodo koristni pri obravnavanju razločevanja poklicanosti, zato »da se nas v globini dotaknejo ... z namenom dati večjo doslednost našemu prizadevanju za okolje« (Laudato.si (*Hvaljen moj Gospod*), 15).
- 15 Z vidika celovitosti bo pristop k tej temi zahteval prilagajanje posebnim okoliščinam posamezne regije. Sodeč po svetovnih trendih, so razlike med različnimi področji sveta velike. V mnogih pogledih bi lahko rekli, da v zvezi z mladimi govorimo o raznolikih svetovih, ne o enem samem. Med njimi so nekateri razlike še zlasti omembe vredne. Prva je posledica demografije: na eni strani imamo dežele z visoko rodnostjo, v katerih mladi predstavljajo pomemben, rastoči del prebivalstva, na drugi pa države, kjer število prebivalstva upada. Druge razlike izhajajo iz zgodovine posamezne države: na eni strani so države in celine s starodavno krščansko tradicijo in kulturo, ki je ne smemo izgubiti, na drugi pa države in celine, katerih kultura je zaznamovana z drugimi verskimi tradicijami, v katerih je krščanstvo prisotno v manjšini in še to pogosto komaj od nedavnega. Nazadnje ne smemo pozabiti razlik, ki izvirajo iz spola, razlik med moškimi in ženskami. Po eni strani spol določa različno dojetje resničnosti, po drugi pa prihaja na podlagi spola do različnih oblik nadvlade, izključevanja in diskriminacije, česar se morajo osvoboditi vse družbe.
- 16 V pričujočem besedilu se pojem »mladi« nanaša na ljudi, ki so stari od 16 do 29 let, vendar je treba ob tej opredelitvi ta izraz prilagoditi krajevnim okoliščinam. Vsekakor ne gre pozabiti, da je mladost, bolj kot opredelitev določene skupine ljudi, življenjsko obdobje, ki ga vsaka generacija razume različno.

1. Naglo spreminjajoči se svet

- 17 Nagel proces spreminjanja in preobrazbe je glavna značilnost sodobnih družb in kultur (prim. Laudato.si (*Hvaljen moj Gospod*), 18). Vedno večja zapletenost in hitre spremembe so med seboj tesno prepletene, kar ustvarja spremenljiv in negotov položaj, ki je popolnoma nov. Ne da bi vnaprej (*a priori*) sodili, ali je takšno

stanje težava ali priložnost, moramo nanj gledati celovito in biti sposobni dolgoročnega načrtovanja, obenem pa se zavedati tudi njegove trajnosti in posledic današnjih odločitev za prihodnost.

- 18 Vse večja negotovost povzroča stanje ranljivosti oziroma preplet družbenega nezadovoljstva in gospodarskih težav skupaj z negotovostjo v življenju velikega dela prebivalstva. Kar se tiče dela, ta položaj opozarja na brezposelnost, vse prožnejši trg dela in izkoriščanje, še zlasti mladoletnikov, oziroma celoto vseh političnih, ekonomskih, družbenih in tudi okoljskih vzrokov, ki pojasnjujejo neobvladljivo povečevanje števila beguncev in migrantov. V primerjavi z redkimi izbranci, ki lahko izkoristijo priložnosti, ki jim jih nudijo procesi gospodarske globalizacije, mnogi doživljajo šibkost in negotovost, kar vpliva na potek življenja in življenjske izbire.
- 19 Na splošno gledano je sodobni svet zaznamovan s kulturo, ki temelji na 'znanosti', ki jo pogosto obvladujejo tehnologija in neskončne možnosti, ki jih obljublja znanost, v okviru katerih se »množijo oblike žalosti in osamljenosti, v katero zapadajo ljudje, celo toliko mladih« ([Misericordia et misera \(Usmiljenje in usmiljenja potrebna\)](#), 3). Kot je zapisano v okrožnici [Laudato si \(Hvaljen moj Gospod\)](#), je prepletanje tehnokratskega standarda in mrzličnega pehanja za hitrimi zaslužki osnova za kulturo 'odmetavanja', ki izključuje milijone ljudi, tudi mnoge mlade in vodi k nepremišljenemu izkoriščanju naravnih virov in okoljskemu propadu, ki ogrožata prihodnost prihodnjih rodov (prim. 20–22).
- 20 Ne bi smeli prezreti dejstva, da so mnoge družbe vse bolj večkulturne in več verske. Sobivanje različnih verskih tradicij je izziv in priložnost: lahko vodi v negotovost in skušnjava relativizma, hkrati pa lahko nudi več priložnosti za plodovit dialog in medsebojno bogatitev. Z vidika vere je to znamenje našega časa, ki zahteva rast v kulturi poslušanja, spoštovanja in dialoga.

2. Nove generacije

- 21 Današnja generacija mladih živi v svetu, ki je drugačen od sveta njihovih staršev in vzgojiteljev. Gospodarske in družbene spremembe so povečale razpon dolžnosti in priložnosti. Spremenili so se tudi stremjenja mladih, njihove potrebe, občutki in način vzpostavljanja odnosov z drugimi. Poleg tega so z določenega vidika mladi po vsem svetu zaradi globalizacije nagnjeni k homogenosti (enovitosti). Vseeno pa ostajajo v svojih krajevnih, edinstvenih kulturnih in institucionalnih okoliščinah, ki vplivajo na procese socializacije in oblikovanje osebne identitete.
- 22 V svetu mladih je izziv večkulturnosti navzoč na poseben način, na primer v posebnih značilnostih 'drugih generacij' (t. j. tistih mladih, ki odraščajo v družbi in kulturi, ki sta zaradi migracije drugačni od družbe in kulture njihovih staršev) ali v določenem smislu otroci 'mešanih' staršev (z vidika narodnosti, kulture in/ali vere).
- 23 Na mnogih koncih sveta mladi živijo v še zlasti težkem položaju, ki jim otežuje sprejemanje pravih življenjskih odločitev, ker nimajo niti najmanjših možnosti za svobodno odločanje. To so na primer mladi, ki živijo v revščini in izključenosti, tisti, ki odraščajo brez staršev ali družine ali ne morejo hoditi v šolo, otroci ter mladi, ki živijo na ulici v mnogih predmestjih, mladi, ki so brezposelni, razseljeni in migranti, žrtve izkoriščanja, trgovanja z ljudmi in suženjstva; otroci in mladi, ki so prisiljeni delovati v zločinskih tolpah ali kot gverilci; in otroške neveste oziroma dekleta, ki se morajo poročiti proti svoji volji. Mnogi otroci po svetu prehajajo iz otroštva neposredno v odraslost in sprejmejo breme odgovornosti, ki ga ne morejo svobodno izbrati. Deklice in dekleta so pogosto podvržene še večjim težavam kot njihovi vrstniki.
- 24 Mednarodne študije lahko pripomorejo k prepoznavanju značilnosti mladih našega časa.

Pripadnost in sodelovanje

- 25 Mladi sebe ne razumejo kot socialno ogrožen razred ali družbeno skupino, ki jo je treba zavarovati oziroma posledično kot pasivni naslovniki pastoralnih programov ali političnih izbir. Mnogi mladi želijo biti dejavni udeleženci v procesu sprememb, ki se odvijajo v današnjem času, kot so potrdile novejšje izkušnje vključevanja in inovativnosti, ki mlade vidijo kot pomembne in vodilne nosilce.

- 26 Mladi po eni strani kažejo voljo in pripravljenost za sodelovanje in zavezanost h konkretnim dejanjem, v katerih morda ob osebnem prispevku dobijo priložnost za prepoznavanje osebne identitete. Po drugi strani pa kažejo nestrpnost tam, kjer se jim, upravičeno ali ne, zdi, da nimajo priložnosti sodelovati ali biti deležni spodbud. To lahko vodi v vdanost v usodo ali pomanjkanje volje za to, da bi si želeli, sanjali in načrtovali, kot je to vidno pri razširjanju pojava *NEET* (*not in education, employment or training* – Mladi, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo). Velika razlika med mladimi, ki so pasivni in brezvoljni, in tistimi, ki so podjetni in energični, izvira iz konkretnih priložnosti, ki so jim na razpolago v družbi in družini, v katerih odraščajo, ter iz izkušenj občutka za smisel, odnose in vrednote, ki se oblikujejo že pred mladostjo. Nezaupanje vase in lastne zmožnosti se izražajo tudi v pretirani skrbi za lastno podobo in podrejanju modnim muham enodnevnica.

Osebnih in institucionalnih zgledov

- 27 Različne raziskave kažejo, da mladi čutijo potrebo po zgledih ljudi, ki so jim blizu, ki so zaupanja vredni, dosledni in pošteni, poleg tega pa potrebujejo tudi okolja in priložnosti za preizkušanje svoje sposobnosti vzpostavljanja odnosov z drugimi (z odraslimi in vrstniki) in obvladovanja svojih občutkov in čustev. Mladi iščejo zgled v osebah, ki se znajo vživeti vanje in jim nuditi oporo, jih spodbujati in jim pomagati pri prepoznavanju njihovih omejitev, obenem pa jim ne dajati občutka, da jih obsojajo.
- 28 S tega vidika je vloga staršev in družine ključnega pomena, čeprav je včasih tudi težavna. Starejše generacije pogosto podcenjujejo zmožnosti mladih. Poudarjajo njihove šibkosti in težko razumejo potrebe zelo mladih ljudi. Starši in vzgojitelji se tudi zavedajo lastnih napak in vedo, katera dejanja za mlade niso dobra. Vendar pogosto ne vedo natančno, kako pomagati mladim upreti pogled v prihodnost. Najpogosteje se odzovejo z molkom ali pa z vsiljevanjem lastnih odločitev. Odsotni ali pretirano zaščitniški starši svoje otroke slabše pripravijo na življenje, taki otroci običajno podcenjujejo tveganje, ki je prisotno ali pa se pretirano bojijo, da bodo storili napako.
- 29 Mladi pa ne iščejo osebnih zgledov le med odraslimi, močno si jih želijo tudi med vrstniki. Iz tega sledi, da morajo dobiti priložnost za svobodne medsebojne odnose z njimi, v katerih bodo lahko izražali občutke in čustva, si pridobivali tudi neformalno izobrazbo ter brez stresa in tesnobe preizkušali vloge.
- 30 Mladi, ki so po naravi oprezni do tistih, ki so izven kroga njihovih osebnih odnosov, pogosto gojijo nezaupanje, brezbržnost ali jezo do institucij. To ne velja le za družbo, ampak vse bolj tudi za izobraževalne ustanove in Cerkev kot ustanovo. Mladi bi radi, da bi bila Cerkev bližje ljudem in bolj pozorna do družbenih vprašanj, a spoznajo, da se to v bližnji prihodnosti ne bo zgodilo.
- 31 Vse to se dogaja v okoliščinah, v katerih le manjšina mladih pripada verski skupnosti in dejavno živi vero. Mladi niso v odkriti 'opoziciji', a se učijo živeti 'brez' Boga, kot ga predstavlja evangelij in 'brez' Cerkev in se obenem zanašajo na alternativne in skoraj nič institucionalizirane oblike religioznosti in duhovnosti, ali pa se zatekajo v sekte ali k religioznim izkušnjam, ki močno poudarjajo individualnost osebe. Na mnogih krajih je Cerkev vedno manj prisotna, zato jo težje srečajo, hkrati pa so v prevladujoči kulturi izpostavljena stadišča in ravnanja, ki so pogosto v nasprotju z vrednotami evangelija, najsi gre za to, kar je del njene tradicije ali krajevno vpetost v globalizacijo, za katero je značilno potrošništvo in pretirano poudarjanje posameznika.

(Hiper)povezani generaciji naproti

- 32 Za današnje generacije mladih je značilna zasičenost z modernimi komunikacijskimi tehnologijami in tako imenovanim 'virtualnim svetom', ki ima zelo resne posledice. Ta 'virtualni svet' ponuja vrsto možnosti, ki jih prejšnje generacije niso imele na razpolago a s seboj prinaša tudi tveganja. Ob tem se je zelo pomembno zavedati, kako bo izkušnja odnosov, ki jih oblikuje tehnologija, vplivala na pojmovanje sveta, resničnosti in medosebnih odnosov. Cerkev je ravno zato poklicana, da ovrednoti svojo pastoralno dejavnost, ki mora razviti ustrezno kulturo.

3. Mladi in odločitve

- 33 Omenili smo dejstva spremenljivosti in negotovosti, zato je za zrel prehod v odraslo življenje in izgradnjo osebne identitete potrebna »refleksija«. Ljudje so prisiljeni preusmerjati svoje življenjske poti in nenehno sprejemati odločitve. S širjenjem zahodne kulture se obenem pojavlja tudi pojem svobode kot možnosti dostopanja do vedno novih priložnosti. Mladi ne želijo nadaljevati določene osebne poti v življenju, če to pomeni, da se bodo v prihodnosti morali odpovedati različnim potem: »Danes se bom odločil za to, jutri pa bom še videl.« Tako kot v svetu dela se tudi v osebnih odnosih ponuja več možnih odločitev, ki pa se jih vedno da spremeniti, zato ni dokončnih odločitev.
- 34 V tem kontekstu nekdanji pristopi ne delujejo več in izkušnje, ki jih naprej posredujejo prejšnje generacije, hitro zastarijo. Resnične priložnosti in zahrbtna tveganja se prepletajo v zamotan klobčič, ki se ga ne da z lahkoto razplesti. Potrebujemo ustrezna kulturna, družbena in duhovna sredstva, da odstranimo ovire v procesu odločanja in da se ne zgodi, da bi človek, morda iz strahu, da bi se narobe odločil, kar sprejel spremembo, namesto da bi jo vodil/usmerjal. Z besedami papeža Frančiška: »'Kako lahko znova prebudimo veličino in pogum poglobljenih odločitev ter vzgibov srca, da se soočimo z vzgojnimi in čustvenimi izzivi?'. Beseda, ki jo pogosto izrekam, je: tvegaj! Tvegaj! Kdor ne tvega, ne napreduje. 'Kaj pa, če naredim napako?'. Hvala Bogu! Še večjo napako boste storili, če ne boste ničesar storili« (*Govor v Vili Nazaret*, 18. junij 2016).
- 35 Ob iskanju poti za ponovno prebujanje poguma in vzgibov srca je nujno potrebno upoštevati, da Jezus in vesela novica, ki jo oznanja, še vedno privlačita mnogo mladih.
- 36 Sposobnost mladih za sprejemanje odločitev ovirajo težave, povezane z negotovostjo: težave pri iskanju zaposlitve ali dramatično pomanjkanje priložnosti za delo; ovire pri doseganju ekonomske neodvisnosti; nezmožnost vztrajanja na lastni poklicni poti. Dekleta te ovire na splošno še težje premagujejo.
- 37 Ekonomske in socialne težave družin ter dejstvo, kako mladi sprejemajo določene značilnosti sodobne kulture in vpliv novih tehnologij, zahtevajo, v najširšem pomenu besede, veliko sposobnost odzivanja na vzgojni izziv: to je nujnost vzgoje, ki jo je papež Benedikt XVI. izpostavil v svojem *Pismu mestu in škofiji Rim o nujnosti vzgoje* (21. januar 2008). Globalno gledano je treba upoštevati neenakosti med državami in tudi njihov vpliv na možnosti, ki so v različnih družbah na voljo mladim, da se spodbuja njihovo vključevanje. Poleg tega lahko kulturni in verski dejavniki vodijo v izključevanje, ki je lahko izhaja iz neenakosti spolov ali diskriminacije narodnostnih in verskih manjšin, kar najbolj podjetne med mladimi žene k izseljevanju.
- 38 Zaradi takšnega stanja je še zlasti potrebno spodbujati osebne spretnosti in jih dati na voljo, da služijo dobremu projektu za skupno rast. Mladi visoko cenijo možnost skupinskega dela v konkretnih projektih, v katerih lahko preizkušajo svoje sposobnosti, dosegajo rezultate, se urijo kot nosilci, ki želijo izboljšati okolje, v katerem živijo, ter iščejo priložnosti, v katerih lahko na praktičen način pridobivajo in pilijo kompetence, uporabne za življenje in delo.
- 39 Nove pridobitve v družbi odsevajo pozitivne vidike vključevanja, ki položaj novih generacij obrača na glavo: spreminja poražence, ki iščejo varnost pred tveganjem sprememb, v nosilce sprememb, ki ustvarjajo nove priložnosti. Pomenljivo je, da mladi — pogosto se skrivajo za stereotipom pasivnosti in neizkušenosti — predlagajo druge možnosti in jih uresničujejo, s čimer kažejo na to, kakšna bi lahko bila svet in Cerkev. Če želimo v družbi ali krščanski skupnosti ustvariti nekaj novega, moramo ustvariti prostor, da bodo novi ljudje lahko delovali. Z drugimi besedami, če bomo želeli zasnovati spremembe po načelih trajnosti, bomo morali novim generacijam omogočiti izkušnjo novega razvojnega modela. To je še zlasti pereča težava v tistih državah in institucijah, kjer odgovorne položaje zasedajo starejši, kar upočasnjuje ritem generacijskih sprememb.

II. VERA, RAZLOČEVANJE, POKLICANOST

- 40 V vseh fazah te sinode želi Cerkev ponovno srečati, spremljati in skrbeti za vsakega mladega, brez izjeme. Ne moremo in ne želimo, da bi bili osamljeni in izključeni, čemur jih izpostavlja že svet. Da bi bilo za mlade

njihovo življenje lepa izkušnja, da se ne bi izgubljali na poteh nasilja ali smrti, da se zaradi razočaranj ne bi čutili ujete ali odtujene: vse to nosi v svojem srcu vsak, ki je prejel življenje, bil krščen in se zaveda, da je to velik dar.

- 41 Zaradi tega daru vemo, da z rojstvom prejmemo obljubo polnosti življenja ter da je temeljna izkušnja, da smo sprejeti in v varnih rokah za vsakogar izvir zaupanja, da ni prepuščen v izgubo smisla in temini smrti ter mu hkrati vliva upanje, da mu njegove lastne zmožnosti pomagajo na poti k polnosti življenja.
- 42 Modrost Vzhodne Cerkve nam pomaga odkriti, kako je to zaupanje ukoreninjeno v izkušnji 'treh rojstev': biološkega rojstva dečka ali deklice na svet, ki mu omogoča življenje in ga ohranja; rojstva pri krstu, »koko nekdo postane Božji otrok po milosti«; in še tretjem rojstvu, to je prehodu »iz telesnega življenja v duhovno«, ko se človeku odpre pot v odraslo uresničevanje svobode (prim. *Govor Filoksena iz Mabuga*, sirskega škofa iz 5. stoletja, 9).
- 43 Drugim podariti dar, ki smo ga sami prejeli, pomeni spremljati jih na tej poti in jim stati ob strani, ko se v življenju spopadajo s šibkostmi in težavami v življenju, še zlasti pa, da jih podpirati pri oblikovanju svobode.
- 44 Iz tega razloga je Cerkev, na čelu s svojimi pastirji, poklicana k samoizpraševanju in ponovnemu odkrivanju svoje poklicanosti k skrbi za druge, kakor je priporočil papež Frančišek na začetku svojega pontifikata: »...skrb in varovanje zahtevata dobroto, zahtevata, da to živimo z nežnostjo. V evangelijih se sv. Jožef pokaže kot močan mož, pogumen, delaven, v njegovem duhu pa se izpostavi velika nežnost, ki ni krepost šibkega, nasprotno, nakazuje moč duha in sposobnost pozornosti, sočutja, resnične odprtosti za drugega, sposobnosti za ljubezen« (*Homilija papeža Frančiška ob nastopu petrinske službe rimskega škofa*, 19. marec 2013).
- 45 S tega zornega kota v nadaljevanju sledi predstavitev nekaterih predlogov glede spremljanja mladih. Ti predlogi izhajajo iz vere in zvestobe cerkvenemu izročilu, z jasnimi cilji in podpirati mlade pri razločevanju njihove poklicanosti in sprejemanju temeljnih življenjskih odločitev, v zavesti, da so nekatere od teh odločitev trajne.

1. Vera in poklicanost

- 46 Vera je gledati z Jezusovimi očmi (prim. [Lumen Fidei \(Luč vere\)](#), 18) in je vir razločevanja poklicanosti, ker mu nudi temeljne vsebine, lasten način in slog izražanja ter ustrezno pedagogiko. Z veseljem in pripravljenostjo sprejeti ta dar milosti terja, da obrodi sadove v konkretnih in doslednih življenjskih izbirah.
- 47 »Niste vi mene izvolili, ampak sem jaz vas izvolil in vas postavil, da greste in obrodite sad in da vaš sad ostane; tako vam bo Oče dal, kar koli ga boste prosili v mojem imenu. To vam naročam, da se ljubite med seboj« (Jn 15,16–17). Če je poklicanost k radosti ljubezni temeljni klic, ki ga je Bog položil v srce vsakega mladega, da bi njegovo bivanje obrodilo sadove, je vera hkrati dar od zgoraj in odgovor človeka, ki se doživlja kot tisti, ki je izbran in ljubljen.
- 48 Vera »ni zatočišče za ljudi brez poguma, temveč razširja življenje. Vera pomaga odkriti veliko poklicanost, poklicanost za ljubezen, in jamči, da je ta ljubezen zanesljiva in vredna, da se ji izročimo, saj je utemeljena na Božji zvestobi, ki je močnejša kakor vsa naša šibkost« ([Lumen Fidei \(Luč vere\)](#), 53). Ta vera »zmore osvetliti vse družbene odnose« in tako prispeva k izgradnji »vesoljnega bratstva« med moškimi in ženskami vseh časov (prav tam, 54).
- 49 V Svetem pismu je veliko pripovedi o mladih, ki so poklicani in se odzovejo. V luči vere postopoma spoznajo načrt strastne ljubezni, ki jo ima Bog do vsakogar. To je namen, ki ga ima Bog v vseh svojih dejanjih, od stvarjenja sveta kot »dobrega« okolja, ki je sposobno sprejeti življenje, in ki je podarjen kot mreža odnosov, v katerih človek lahko zaupa.
- 50 Verovati pomeni poslušati Svetega Duha in z vsem svojim razumom in čustvi vstopiti v pogovor z Besedo, ki je pot, resnica in življenje (prim. Jn 14,6); učiti se, da ji zaupamo in jo 'utelešati' v konkretnosti vsakdanjega življenja, v trenutkih, ko človeka doleti križ in ko se veseli ob znamenjih vstajenja. Tako kot je to storil

»učenec, ki ga je Jezus ljubil«. S tem izzivom se mora soočiti vsaka krščanska skupnost in vsak posamezni vernik.

- 51 Prostor za ta dialog je vest. 2. vatikanski koncil uči: »Vest je človekovo najbolj skrito jedro in svetišče, kjer je čisto sam z Bogom, čigar glas zveni v človekovi notranjosti« (*Gaudium et spes (Pastoralna konstitucija O Cerkvi v sedanjem svetu)*, 16). Vest je torej tisti nedotakljivi kotiček, kjer se razodeva povabilo, da človek sprejme obljubo. Naloga vsakega človeka je, da razločuje glas Svetega Duha od drugih glasov in se odloči, kako odgovoriti nanj: drugi ga lahko spremljajo in podpirajo, nikoli pa ne morejo stopiti na njegovo mesto.
- 52 Življenje in zgodovina nas uči, da človek ne more brez truda razbrati konkretnih oblik tega veselja, h kateremu Bog kliče vsakega posameznika in h kateremu stremi vsakdo. To je še težje v današnjem času, polnem sprememb in vsesplošne negotovosti. Človek se sooča tudi s pobitostjo ali pritiski drugih čustvenih navezanosti, ki ga ovirajo na poti k popolnosti: taka je izkušnja mnogih, na primer mladeniča, ki je imel veliko premoženje, ki ga je oviralo pri tem, da bi se svobodno odzval na Jezusov klic, in je zaradi tega žalosten odšel, namesto da bi se veselil (prim. Mr 10,17–22). Čeprav je človeško svobodo potrebno nenehno očiščevati in izpopolnjevati, ta ne izgubi temeljne zmožnosti za prepoznavanje in uresničevanje dobrega. »Ljudje, ki so zmožni iti do skrajnega propada, so se sposobni tudi pobrati, se spet okleniti dobrega in poboljšati. In to brez kakršnihkoli psiholoških in družbenih vzrokov, ki bi vplivali nanje« ([Laudato.si \(Hvaljen moj Gospod\)](#), 205).

2. Dar razločevanja

- 53 Razločevanje se odvija v sprejemanju odločitev in oblikovanju svojih dejanj v negotovih položajih in ob nasprotujočih si notranjih silah. »Razločevanje« je klasični izraz v izročilu Cerkve in se nanaša na različne okoliščine. Obstaja razločevanje znamenj časov, kar vodi k prepoznavanju navzočnosti in delovanju Svetega Duha v zgodovini; moralno razločevanje razlikuje dobro od zlega; duhovno razločevanje, pri katerem gre za to, da prepoznamo skušnjavo, da se ji lahko upremo in nadaljujemo pot k polnosti življenja. Ti različnimi pomeni so med seboj očitna povezani in jih ne moremo nikoli popolnoma ločiti drug od drugega.
- 54 Iz tega razloga se osredotočamo na razločevanje poklicnosti. To je proces, v katerem posameznik v dialogu z Gospodom in ob poslušanju glasu Svetega Duha sprejema temeljne odločitve, predvsem glede življenjskega stanu. Vsak človek (moški in ženska) se sreča z vprašanjem, kako uresničiti samega sebe, ne da bi zapravil priložnosti. Za vernika je to vprašanje še veliko resnejše in globlje. Kako živeti veselo novico evangelija in odgovoriti na klic, ki ga Gospod naslavlja na vse, s katerimi se sreča: v zakonski zvezi, duhovništvu, posvečenem življenju? Na kakšen način lahko človek najbolje uresniči svoje talente: v poklicnem življenju, v prostovoljskem delu, v služenju najbolj ubogim, udejstvovanju v politiki?
- 55 Sveti Duh govori in deluje po dogodkih v življenju vsakega posameznika, toda če dogodke lahko razlagamo na različne načine, so ti lahko nejasni ali dvomni. Da bi odkrili pravi pomen in sprejeli odločitev, je potrebno razločevanje. V [Evangelii gaudium \(Veselje evangelija\)](#), 51, so trije glagoli, ki opisujejo razločevanje – prepoznati, razločevati in izbrati – in so lahko v pomoč pri načrtovanju ustreznih poti in načinov tako za posameznike kot za skupine in skupnosti, ob čemer se je potrebno zavedati, da v praksi meje med različnimi fazami niso nikoli jasno začrtane.

Prepoznati

- 56 Pri »prepoznavanju« gre predvsem za to, kako življenjski dogodki, ljudje, ki jih srečam, in vse, kar slišim ali preberem, vplivajo na moje notranje življenje: pestrost »želja, občutkov in čustev« ([Amoris laetitia \(Radost ljubezni\)](#), 143) v različnih izrazih: žalost, pobitost, izpolnjenost, strah, veselje, mir, občutek praznine, nežnost, jeza, upanje, otopelost itn. Čutim, da me privlači oziroma vleče v več različnih smeri, vendar v nobeno dovolj jasno, da bi ji sledil; doživljam vzpone in padce ter v določenih primerih včasih pravi notranji boj. 'Prepoznavanje' zahteva razkrivanje tega čustvenega bogastva in poimenovanje različnih čustev brez vrednotenja. Zahteva tudi začutiti 'okus', ki ostane za njimi, to je ubranost ali neubranost med tistim, kar izkušam, in tistim, kar nosim v svojih globinah.

57 V tem koraku je izjemno pomembna Božja beseda. Ob premišljevanju Božje besede se dejansko vnema gorečnost, kot v vseh izkušnjah, ki se dotikajo človekovih globin. Hkrati Božja beseda omogoči, da take izkušnje pridejo na dan, ko se človek poistoveti s svetopisemskimi dogodki. Korak prepoznavanja postavlja v središče sposobnost poslušanja in človekovo čustvenost, ne da bi se zaradi strahu pri tem izognil naporu tišine. Gre za temeljni korak na poti osebne rasti, še zlasti za mlade, ki še močneje doživljajo pritisk različnih želja in se zaradi tega lahko prestrašijo, kar ima za posledico, da se odpovedo celo velikim korakom, ki jih morda privlačijo.

Razločevati

58 Ni dovolj, da prepoznamo izkušnje: potrebno je »razločevati« oziroma z drugimi besedami, razumeti, k čemu kliče Sveti Duh po tem, kar je vzbudil v vsakomer. Pogosto se ustavimo v pripovedovanju izkušenj, s posebnim poudarkom na »to se me je močno dotaknilo«. Težje je doumeti izvor in pomen želja in doživetih čustev ter preveriti, ali nas vodijo v ustvarjalno smer ali v to, da se umikamo sami vase.

59 Ta korak razločevanja je zelo občutljiv; zahteva potrpežljivost, čuječnost in tudi določeno znanje. Upoštevati je potrebno vplive družbenega in psihološkega pogojevanja. Potrebno je vključiti lastne razumske sposobnosti in se varovati nevarnosti, da bi padli v past abstraktnih teorij o tem, kaj bi bilo dobro ali prijetno storiti: tudi v razločevanju je »resničnost nad idejo« ([Evangelii gaudium \(Veselje evangelija\)](#), 231). 'Razločevanja' ni brez soočenja z resničnostjo in razmisleka o možnostih, ki so dejansko na voljo.

60 Pri 'razločevanju' želja in notranjih vzgibov se je v luči Božje besede treba iskreno soočiti z moralnimi zahtevami krščanskega življenja in se nenehno truditi za njihovo uresničevanje v trenutnem konkretnem položaju. Ta trud žene tistega, ki ga je sprejel, da se ne zadovolji s pravniško logiko minimalno potrebnega, temveč nasprotno k iskanju načinov in poti, kako bo najbolje izkoristil svoje darove in možnosti: zato postane za mlade privlačen in navdihujoč predlog.

61 Razločevanje se odvija v notranjem dialogu z Gospodom, kar v polnosti vključuje vse človekove sposobnosti; pomoč človeka, ki je izkušen v poslušanju Svetega Duha je dragocena opora, ki jo Cerkev nudi in ki bi jo bilo nespametno prezreti.

Izbrati

62 Potem ko smo prepoznali in razločili svet želja in čustev, dejanje odločitve pomeni dejanje pristne človekove svobode in osebne odgovornosti, čeprav sta vedno povezani s konkretnimi razmerami in zato omejeni. Odločitev se torej izvija iz oklepa slepih sil nagonov, ki jih določen sodobni relativizem pogosto prikazuje kot zadnje merilo, kot moči, ki človeka držijo ujetega v stalnih spremembah. Istočasno nas osvobodijo podvrženosti silam, ki prihajajo od zunaj in so torej heteronomne ter hkrati zahteva skladnost življenja.

63 V zgodovini posamezniki dolgo niso imeli možnosti sprejemati lastnih temeljnih življenjskih odločitev, kar še vedno velja v nekaterih delih sveta, kot je bilo že omenjeno v prvem poglavju. Spodbujanje resnično svobodnih in odgovornih odločitev ter osvoboditev od vsake ujetosti v načine dela v preteklosti je cilj vsake resne pastorale poklicanosti. Razločevanje je prvorazredno orodje, ki varuje nedotakljivi prostor vesti in je ne skuša nadomestiti (prim. [Amoris laetitia \(Radost ljubezni\)](#), 37).

64 Odločitev se mora potrditi v konkretnih dejanjih, da se pokaže, če je pravilna. Izbira ne more ostati v ujetništvu neke notranjosti, kjer je v nevarnosti, da ostane virtualna (navidezna) ali neuresničena — to je resnična nevarnost sodobne kulture —, ampak se mora uresničiti v dejanjih, postati meso, se podati na pot, sprejeti tveganje, da se sooči z tisto resničnostjo, ki je prebudila želje in čustva. V tem koraku se bodo rodile še druge želje in čustva; prepoznati in razločevati jih omogoči, da se potrdi pravilnost sprejete odločitve, oziroma predlaga, da se jo ponovno preveri. Zato je pomembno, »iti ven«, izstopiti iz strahu, da bi naredili napako. Kot smo že videli, strah lahko hromi človeka.

3. Poti poklicanosti in poslanstva

- 65 Razločevanje poklicanosti ni zaključeno z enim samim dejanjem, četudi je v pripovedi vsake poklicanosti mogoče razpoznati odločilne trenutke oziroma srečanja. Kot velja za vse pomembne stvari v življenju, je tudi razločevanje poklicanosti dolgotrajen proces, ki se razkriva v času, v katerem je potrebno biti pozoren na znamenja, preko katerih Gospod kaže in podrobno sporoča poklicanost, ki je zelo osebna in enkratna. Gospod je prosil Abrahama in Saro, naj zapustita svojo deželo, vendar se je samo postopoma, — ne brez napačnih korakov — razkrilo, katera je bila ta v začetku skrivnostna »dežela, ki ti jo bom pokazal« (1 Mz 12,1). Tudi Marija se postopoma vse bolj zaveda svoje poklicanosti, ko premišljuje besede, ki jih sliši, in dogodke, ki se zgodijo, celo tiste, ki jih ne razume (prim. Lk 2,50–51).
- 66 Čas je temeljnega pomena pri preverjanju učinkovitosti sprejete odločitve. Kot uči vsaka stran svetopisemskega besedila, je vsaka poklicanost usmerjena v poslanstvo, ki se ga sprejme s strahom ali z navdušenjem.
- 67 Sprejeti poslanstvo pomeni pripravljenost tvegati svoje življenje in stopiti na pot križa, iti po stopinjah Kristusa, ki se je odločno odpravil na pot v Jeruzalem (prim. Lk 9,51), kjer je svoje življenje daroval za človeštvo. Le če se človek odpove sebičnemu ukvarjanju s svojimi potrebami, se odpre prostor za sprejem Božjega načrta v družinskem življenju, duhovništvu ali posvečenem življenju, kakor tudi v resnem opravljanju svojega poklica ter prizadevanju za skupno dobro. Še zlasti tam, kjer je kultura globoko zaznamovana z individualizmom, je treba preveriti, ali so odločitve sprejete zaradi zagledanosti v samega sebe in lastno izpolnitev ali pa je prisotna pripravljenost velikodušnega darovanja samega sebe. Iz tega sledi, da je na poti razločevanja poklicanosti izjemno pomemben stik z revščino, ranljivostjo in stisko. Kar se tiče vzgojiteljev v bogoslovnih semeniščih, je primerno pri bogoslovcih predvsem preverjati in spodbujati rast v pripravljenosti k temu, da bi bili prežeti z 'vonjem ovc'.

4. Spremljanje

- 68 Proces razločevanja temelji na treh osnovnih spoznanjih, ki so vtisnjena v izkušnjo vsakega človeka in jo razlagamo v luči vere in krščanskega izročila. Prvo je, da Božji Duh deluje v srcu vsakega človeka po čustvih in željah, ki so tesno povezane z njegovimi idejami, podobami in načrti. Ob pozornem poslušanju lahko človek ta znamenja razločuje. Drugo spoznanje je, da je človeško srce zaradi lastne šibkosti in grešnosti običajno razpeto, vleče ga k različnim in celo nasprotujočim si občutkom. Tretje spoznanje je, da potek življenja zahteva odločitve, ker človek ne more neskončno živeti v neodločenem stanju. Potrebno pa je uporabiti orodja za prepoznavanje Gospodovega klica k radosti ljubezni ter za odločitve, odgovoriti na ta klic.
- 69 Med temi orodji duhovno izročilo poudarja pomembnost osebnega spremljanja. Za spremljanje druge osebe ni dovolj poznati nauk o razločevanju; na lastni koži je potrebno izkusiti razločevanje vzgibov srca, v čemer se prepozna delovanje Svetega Duha, čigar glas vsakega človeka nagovarja v njegovi enkratnosti. Osebno spremljanje zahteva nenehno prečiščevanje lastne občutljivosti za glas Svetega Duha in vodi k odkrivanju vira in bogastva v enkratnih lastnostih osebe.
- 70 Gre za spodbujanje človekovega odnosa z Bogom in pomoč pri odstranjevanju morebitnih ovir. To je razlika med spremljanjem pri razločevanju in psihološko pomočjo, ki je lahko temeljnega pomena, če je odprta za presežno. Psiholog je v oporo tistemu, ki ima težave in mu pomaga ozavestiti njegove šibkosti in zmožnosti. Duhovno vodstvo pa človeka usmeri h Gospodu in pripravi prostor za srečanje z njim (prim. Jn 3,29–30).
- 71 Jezusova srečanja z ljudmi njegovega časa, kot so zapisana v evangelijih, pokažejo na določene drže, ki nam pomagajo orisati idealni profil človeka, ki spremlja mladega človeka pri razločevanju poklicanosti: ljubeči pogled (poklicanje prvih apostolov, prim. Jn 1,35–51), verodostojna beseda (učenje v sinagogi v Kafarnaumu, prim. Lk 4,32), zmožnost 'postati bližnji' (prilika o usmiljenem Samarijanu, prim. Lk 10,25–37), odločitev za 'hoditi zraven' (učenca na poti v Emavs, prim. Lk 24,13–35) in pristno pričevanje, ki se neustrašno sooči s predsodki (umivanje nog pri zadnji večerji, prim. Jn 13,1–20).

- 72 Ko Cerkev udejanja nalogo spremljanja mladih generacij, želi biti soudeležena pri veselju mladih in ne da bi gospodala nad njihovo vero (prim. 2 Kor 1,24). Takšno služenje je navsezadnje utemeljeno v molitvi in v prošnji za dar Svetega Duha, ki vodi in razsvetljuje vse in vsakogar.

III. PASTORALNA DEJAVNOST

- 73 Kaj za Cerkev pomeni spremljati mlade, da sprejmejo svojo poklicanost k veselju evangelija, še zlasti v tem času negotovosti in stalnih sprememb?
- 74 Namen tega poglavja se je posvetiti iskrenemu odgovoru na izziv pastoralnega dela in razločevanja poklicanosti, ob upoštevanju oseb, okolij in sredstev, ki so na voljo. V tem smislu prepoznamo, da sta mladinska pastorala in pastorala poklicanosti medsebojno povezani in se hkrati zavedamo njunih različnosti. Ne gre za izčrpen pregled, temveč za to, da ponudimo smernice, ki jih je treba nadalje razdelati na podlagi izkušenj posamezne krajevne Cerkve.

1. Hoditi z mladimi

- 75 Pri spremljanju mladih je treba stopiti iz vnaprej določenega okvirja, srečevati mlade tam, kjer živijo, se prilagajati njihovem času in ritmu življenja. Pomeni tudi vzeti zares njihov napor, ko želijo razumeti resničnost, v kateri živijo; ko želijo oznanilo, ki so ga prejeli, izraziti v besedah in dejanjih; v vsakodnevem prizadevanju, da bi gradili osebno zgodovino ter v bolj ali manj zavednem iskanju smisla svojega življenja.
- 76 Kristjani se vsako nedeljo spominjamo križanega in vstalega Gospoda ter se srečujemo z njim ob praznovanju evharistije. Mnogi otroci so krščeni v veri Cerkve in stopijo na pot uvajanja v krščanstvo. Vendar to ni enako kot zrela odločitev za življenje iz vere. Da bi to dosegli, je potrebno iti po včasih nepredvidljivih poteh in v okolja, ki so daleč od cerkvenih skupnosti. V zvezi s tem je papež Frančišek dejal: »Pastorala poklicanosti pomeni naučiti se Jezusovega sloga. On prihaja v prostore vsakodnevnega življenja, se ustavi, ne da bi se mu mudilo, pogleda brate z usmiljenjem, ter jih pelje na srečanje z Bogom Očetom.« (*Govor udeležencem mednarodnega simpozija o pastoralni poklicanosti*, 21. oktober 2016). V hoji z mladimi gradimo celotno krščansko skupnost.
- 77 Sporočilo želi nagovoriti mlade in ker gre za njihovo svobodo, je potrebno ovrednotiti ustvarjalnost vsakega občestva v iskanju predlogov, primernih za enkratnost vsakogar in ki bodo zmogli podpirati njegov razvoj. Pri tej nalogi se je mnogokrat treba učiti dati prostor novostim in jih ne zatirati z uporabljanjem vnaprej izdelanega okvira: ne more biti dobre setve poklicanosti, če ostanemo zaprti v »lagodno pastoralno načelo 'vedno smo delali tako.'« Mnogo bolj gre za to, »da bi bili drzni in ustvarjalni v tej nalogi. Premislimo cilje, strukture, slog in načine evangelizacije svojih skupnosti« (*Evangelii gaudium (Veselje evangelija)*, 33). Trije glagoli iz evangelija, ki opisujejo, kako je Jezus srečeval ljudi svojega časa, so nam lahko v pomoč pri oblikovanju tega pastoralnega sloga: 'iti ven', 'videti' in 'poklicati'.

Iti ven

- 78 Pastorala poklicanosti v tem smislu pomeni sprejeti vabilo papeža Frančiška: »iti ven«, predvsem iti ven iz okorelih pogledov, zaradi katerih je oznanjevanje veselja evangelija manj verodostojno; iti ven iz okvirov, v katerih se ljudje počutijo kot v kletki; in 'iti ven' iz zastarelega načina biti Cerkev. *Iti ven* je tudi znamenje notranje svobode, posloviti se od rutinskih dejavnosti in skrbi, kar je pogoj za to, da mladi postanejo protagonisti v življenju Cerkve. Mladim bo Cerkev privlačnejša, ko bodo izkusili, da krščanska skupnost sprejema njihov edinstveni prispevek.

Videti

- 79 *Iti ven* v svet mladih zahteva pripravljenost z njimi preživljati čas, poslušati njihove zgodbe, in z njimi deliti njihovo veselje in upanje, žalost in skrbi: to vodi v inkulturiranje evangelija in evangelizacijo vsake kulture, tudi kulture mladih. Evangeliji v pripovedih o Jezusovih srečanjih s moškimi in ženskami tistega časa

natančno osvetlijo njegovo sposobnost, da se z njimi zaustavi in tudi privlačnost, ki jo doživi tisti, ki je srečal njegov pogled. To je pogled vsakega verodostojnega duhovnega voditelja, ki zna zreti globine srca, ne da bi bil pri tem vsiljiv ali grozeč; to je pravi pogled razločevanja, ki si noče lastiti vesti drugega niti skozi svoje vzorce vnaprej določiti poti Gospodove milosti.

Poklicati

- 80 V evangeljskih pripovedih se Jezusov pogled ljubezni spremeni v besedo, ki je klic k novosti življenja, ki jo je treba sprejeti, raziskovati in graditi. Poklicati pomeni najprej znova prebuditi hrepenenje, pomagati ljudem, da se premaknejo iz vsega, kar jih je zaustavilo, ali iz udobja, v katerem počivajo. Poklicati pomeni zastavljati vprašanja, na katera ni vnaprej pripravljenih odgovorov. To, in ne predpisovanje pravil, ki jih je treba upoštevati, spodbudi ljudi, da se podajo na pot in srečajo veselje evangelija.

2. Osebe

Vsi mladi, brez izjeme

- 81 Za pastoralo so mladi osebe (subjekti, nosilci) in ne predmeti (naslovniki). Družba jih pogosto vidi kot nepotrebne ali neprijetne: Cerkev ne sme ponavljati take drže, ker imajo vsi mladi, brez izjeme, pravico, da jih spremljamo na njihovi življenjski poti.
- 82 Iz tega sledi, da je vsako občestvo poklicano, da je pozorno do mladih, še zlasti tistih, ki živijo v revščini, so odrinjeni na rob ali izključeni, in jim omogoča, da postanejo protagonisti. Biti blizu mladim, ki živijo v veliki revščini in stiski, nasilju in vojnah, boleznih, invalidnosti in trpljenju, je poseben dar Svetega Duha, ki Cerkvi lahko dejansko pomaga uresničiti način delovanja: *iti ven*. Tudi Cerkev sama je poklicana, da se uči od mladih: mnogi mladi svetniki so svetle priče tega dejstva in so še naprej navdih za vse.

Odgovorno občestvo

- 83 Celotno krščansko občestvo bi se moralo zavedati odgovornosti za vzgojo novih generacij in moramo priznati, da so mnogi kristjani, ki to uresničujejo, začeni pri tistih, ki delajo v okviru cerkvenega življenja. Ravno tako so občudovanja vredna prizadevanja vseh, ki v vsakdanjih življenjskih okoliščinah pričujejo o lepoti življenja po evangeliju in veselja, ki izvira iz njega. Nazadnje je potrebno pravilno ovrednotiti možnosti za vključevanje mladih v razne organe na ravni škofij in župnij, začeni v pastoralnih svetih ter povabiti mlade, da dajo svoj ustvarjalni prispevek in sprejeti njihove ideje, tudi če se na prvi pogled zdijo izzivalne.
- 84 Povsod po svetu obstajajo župnije, redovne skupnosti, društva, gibanja in cerkvene ustanove, ki so sposobne načrtovati in nuditi mladim zares pomembne izkušnje osebne rasti in razločevanja. Pri načrtovanju se včasih pojavita improvizacija in neusposobljenost: proti tej nevarnosti se je potrebno boriti tako, da se resno lotimo naloge: da v mladinski pastoralni načrtujemo na pravilen, dosleden in učinkovit način preko razmišljanja, konkretnih nalog, usklajevanja in uresničevanja. Takšna naloga bo zahtevala tudi posebno in nenehno pripravo nosilcev dela z mladimi.

Pomembne osebe

- 85 Vloga verodostojnih odraslih, s katerimi je možno vstopiti v pozitiven odnos, je temeljna za vsako pot človeškega zorenja in razločevanja poklicanosti. To morajo biti verniki z avtoriteto, jasno izraženo človeško identiteto, močno pripadnostjo Cerkvi, jasno duhovno zrelostjo, močno vzgojno vnemo in poglobljeno sposobnostjo razločevanja. Neusposobljeni in nezreli odrasli ravnavo posesivno in manipulativno in s tem ustvarjajo negativno navezanost nase, močno neugodje in najbolj usodno, napačno pričujejo, kar se lahko stopnjuje celo v zlorabo.
- 86 Da bi imeli primerne ljudi, je treba poskrbeti za njihovo usposabljanje, jih podpirati in tudi poskrbeti, da osvojijo glavne pedagoške spretnosti. To še zlasti velja za tiste, katerih naloga je spremljati druge pri razločevanju poklicanosti v pripravi na duhovništvo in posvečeno življenje.

- 87 *Starši in družina*: v vsakem krščanskem občestvu je treba priznati nenadomestljivo vzgojno vlogo, ki jo imajo starši in drugi družinski člani. V družini so na prvem mestu starši, ki vsak dan izražajo Božjo skrb za vsakega človeka preko ljubezni, ki jih povezuje med seboj in z otroki. Papež Frančišek je o tem nakazal dragocene smernicev posebnem poglavju v [Amoris laetitia \(Radost ljubezni\)](#) (prim. 259–290).
- 88 *Duhovniki (pastirji)*: srečanje z duhovniki (pastirji), ki znajo pristno vstopiti v svet mladih, jim posvetiti čas in sredstva, je — v hvaležnosti tudi za posvečene žene in može, ki nesebično pričujejo — odločilnega pomena za rast novih generacij. V tem smislu je papež Frančišek dejal: »To prosim predvsem pastirje Cerkve, škofo in duhovnike. Vi ste prvi odgovorni za krščansko in duhovniško poklicanost, te naloge ne morete preprosto odriniti v neki birokratski urad. Tudi vi ste doživeli srečanje, ki je spremenilo vaše življenje, ko vam je nek drugi duhovnik — župnik, spovednik ali duhovni voditelj — omogočil okusiti lepoto Božje ljubezni. Tako tudi vi: ko boste šli ven, prisluhnili mladim, — za to je potrebna potrpežljivost! — jim boste lahko pomagali razločevati vzgibe njihovega srca ter jim usmerjati njihove korake« (*Govor udeležencem mednarodnega simpozija o pastoralni poklicanosti*, 21. oktober 2016).
- 89 *Učitelji in drugi vzgojitelji*: mnogi katoliški učitelji se udeležujejo kot pričevalci na univerzah in šolah vseh vrst; na delovnem mestu mnogi svoje delo opravljajo vneto in izvrstno; v politiki je veliko vernikov, ki skušajo biti kvas za pravičnejšo družbo; v prostovoljskem delu se mnogi razdajajo za skupno dobro in skrbijo za stvarstvo; veliko se jih navdušeno in velikodušno udeležuje v prostočasnih dejavnostih in športu. Vsi ti ljudje so pričevalci človeške in krščanske poklicanosti, ki jo sprejemajo in živijo zvesto in predano, ter v tistih, ki jih vidijo, vzbujajo željo po tem, da bi delali enako: velikodušno odgovoriti na lastno poklicanost je osnovna pot uresničevanja pastoralne poklicanosti.

3. Okolje

Vsakdanje življenje in družbeno udeleževanje

- 90 Vstopanje v odraslost pomeni, da se mladi učijo samostojno upravljati vse vidike življenja, ki so hkrati in obenem temeljni ter neločljivi del vsakdanjega življenja: razpolagati s časom in denarjem, življenjskim slogom in zdravim načinom uporabe dobrin in storitev, študijem in prostim časom, oblačili in hrano, čustvenim življenjem in spolnostjo. Za mlade je učenje tega vedno napor, je pa tudi priložnost, da v svoje življenje in prednostne izbire vnesejo nekaj reda, ko preizkušajo različne izbire, ki lahko postanejo vadba razločevanja in hkrati utrjujejo življenjske usmeritve pri sprejemanju zelo pomembnih odločitev. Kolikor pristnejša je človekova vera, toliko bolj je človeku v vsakdanji izziv. Posebej je treba poudariti izkušnje mladih v svetu dela ali pomanjkanja zaposlitev, ki so pogosto težke in zahtevne: tudi te so priložnost za sprejemanje lastne poklicanosti in poglobljen razmislek o njej.
- 91 Ubogi nas kličejo, in skupaj z njimi tudi zemlja: prizadevanje za poslušanje je lahko resnična priložnost za srečanje z Gospodom in Cerkvijo in odkrivanje posameznikove poklicanosti. Papež Frančišek uči, da lahko dejanja občestva v skrbi za skupni dom in kakovost življenja ubogih, »ki izražajo zastojno ljubezen, postanejo močna duhovna izkustva.« (prim. [Laudato.si \(Hvaljen moj Gospod\)](#), 232) in posledično tudi priložnost na poteh in v razločevanju poklicanosti.

Posebne priložnosti v pastoralni

- 92 Cerkev nudi mladim posebne priložnosti za srečevanje, oblikovanje v kulturi, vzgojo in evangelizacijo, praznovanje in služenje, in je prva, ko gre za to, da vse in vsakogar sprejme z odprtimi rokami. Izziv za te priložnosti in za vse, ki jih oblikujejo je, kako nenehno napredovati v logiki razvijanja celovite mreže predlogov mladim in sprejeti ustrezen način delovanja v smislu 'iti ven', 'videti' in 'klicati'.
- 93 — V svetovnem merilu izstopa *Svetovni dan mladih*. Tudi škofovske konference in škofije vse bolj čutijo odgovornost organiziranja posebnih dogodkov in priložnosti za mlade.
- 94 — Župnije mladim generacijam ponujajo prostore, dejavnosti, čas in programe. Zakramentalno življenje mladim omogoča temeljne priložnosti, da rastejo v sprejemanju Božjega daru za osebno življenje in da so

povabljeni k dejavnemu vključevanju v poslanstvo Cerkev. Mladinski centri in oratoriji so znamenja pozornosti za svet mladih.

- 95 — Univerze in katoliške šole so s svojimi dragocenimi kulturnimi in izobraževalnimi storitvami še eden od načinov navzočnosti Cerkev med mladimi.
- 96 — Družbene dejavnosti in prostovoljsko delo nudijo priložnosti za nesebično služenje; srečanje z revnimi in tistimi, ki živijo na robu družbe je ugodna priložnost za duhovno rast in razločevanje poklicnosti: tudi s tega vidika so ubogi lahko učitelji, — še več — so nosilci vesele novice, da je šibkost okolje, v katerem je možno izkusiti odrešenje.
- 97 — Društva in cerkvena gibanja ter mnoga duhovna središča mladim nudijo posebne programe za razločevanje; misijonarske izkušnje postanejo trenutki nesebičnega služenja in izmenjava, ki prinaša sadove; zelo dragoceno in obetavno je tudi ponovno odkritje romanj kot oblike in načina napredovanja na poti življenja; izkušnja ljudske pobožnosti na mnogih krajih ohranja in hrani vero mladih.
- 98 — Semenišča in domovi duhovnih vaj so izredno velikega pomena, ker lahko preko močnega občestvenega življenja mladim, ki pridejo vanje, dajo izkušnjo, zaradi katere bodo kasneje sami sposobni spremljati druge.

Digitalni svet

- 99 Svetu *novih medijev* je treba zaradi vsega omenjenega posvetiti posebno pozornost, ker so še zlasti za mlajše generacije postali resnično življenjsko okolje; ta sredstva omogočajo nikdar prej znane možnosti, še zlasti v zvezi z dostopom do informacij in ustvarjanjem odnosov med ljudmi na daljavo, hkrati pa predstavljajo tudi nevarnosti (kot so spletno nadlegovanje, igre na srečo, pornografija, skrite nevarnosti v klepetalnicah in družabnih omrežjih, ideološka manipulacija itn.). Krščanska skupnost lahko vedno razvija svojo navzočnost v tem novem areopagu, na katerem pa jo mladi lahko tudi česa naučijo.

4. Sredstva

Pastoralni jeziki

- 100 Včasih se zavedamo, da je med jezikom Cerkev in med jezikom mladih globok prepad, ki ga je težko premostiti, čeprav obstaja veliko izkušenj plodovitih srečanj med občutljivostjo mladih in predlogi Cerkev na svetopisemskem, bogoslužnem, umetnostnem, katehetskem in medijskem področju. Sanjamo o Cerkvah, ki bi znala dati prostor svetu mladih in njihovem jeziku ter ceniti ustvarjalnost in talente mladih.
- 101 Še zlasti pomembna vzgojna sredstva so šport, ker omogoča raznovrstne priložnosti in glasba ter druge vrste umetnosti, ki prvovrsten način izražajo, pot zorenja mladih.

Vzgojna skrb in pot evangelizacije

- 102 V pastoralni dejavnosti z mladimi, kjer je bolj potrebno začeti procese kot obvladovati okolja, odkrijemo predvsem pomembnost služenja človeški rasti vsakega posameznika ter pedagoška in vzgojna sredstva, ki jo lahko podpirajo. Med evangelizacijo in vzgojo je rodovitna genetska povezava, ki mora v resničnosti današnjega časa vzeti v obzir postopno dozorevanje svobode.
- 103 V nasprotju s preteklostjo se moramo naučiti manj uveljavljenih korakov sprejemanja vere in bolj upoštevati osebne značilnosti posameznika: poleg tistih, ki še naprej sledijo tradicionalnim načinom uvajanja v krščanstvo, mnogi Gospoda in občestvo vernikov srečajo tudi na drug način in kasneje v življenju, na primer, ko preko prizadevanja za pravičnost, ali preko srečanja v izven cerkvenem okolju z nekom, ki je verodostojen pričevalec. Izziv za vsako občestvo je sprejemati vse po Jezusovem zgledu, kajti on je znal govoriti z Judi in Samarijani, s pogani v grški kulturi in rimskimi okupatorji, in prepoznati globoke želje vsakogar od njih.

Tišina, kontemplacija, molitev

- 104 Na koncu omenimo še najpomembnejše. Nobeno razločevanje ni mogoče brez negovanja zaupljivosti z Gospodom in dialoga z njegovo Besedo. *Lectio divina* je še zlasti dragocena metoda, ki nam jo podarja izročilo Cerkev.
- 105 V vse hrupnejši družbi, ki nudi preobilje dražljajev, je eden temeljnih ciljev v mladinski pastoralni in pastoralni poklicanosti omogočiti priložnosti, v katerih bi okušali dragocenost tišine in kontemplacije, se vzgajali za razmišljanje o lastnih izkušnjah in prisluhnili svoji vesti.

5. Marija iz Nazareta

- 106 Mariji zaupamo ta proces, preko katerega se Cerkev sprašuje, kako spremljati mlade, da bi sprejeli klic k veselju ljubezni in polnosti življenja. Ona, dekle iz Nazareta, ki je v vseh obdobjih svojega bivanja sprejemala Besedo, jo ohranila in premišljevala v svojem srcu (prim. Lk 2,19), je prva prehodila to pot.
- 107 Vsak mlad človek lahko v Marijinem življenju odkrije slog poslušanja, pogum, ki izvira iz vere, globino razločevanja in predanost služenju (prim. Lk 1,39–45). V svoji 'nizkosti' je Devica zaročena z Jožefom, izkušala šibkost ter napor pri razumevanju skrivnostne Božje volje (prim. Lk 1,34). Tudi ona je poklicana da gre iz sebe in svojih načrtov in se uči izročati se in zaupati.
- 108 Ko se spominja »velikih reči«, ki jih ji je storil Mogočni (prim. Lk 1,49), se Devica Marija ne čuti osamljena, temveč nadvse ljubljena in deležna angelovega *Ne boj se* (prim. Lk 1,30). Ker ve, da je Bog z njo, Marija odpre svoje srce s *Tukaj sem* in tako odpre pot evangelija (prim. Lk 1,38). Priprošnjica (prim. Jn 2,3) ob vznožju križa svojega Sina, združena z »ljubljenim učencem«, znova sprejme klic v rodovitnost in porajanje življenja v človeški zgodovini. V njenih očeh lahko vsak mlad človek ponovno odkrije lepoto razločevanja; v njenem srcu lahko izkusi nežnost intimnosti in pogum za pričevanje in poslanstvo.

VPRASHALNIK ZA ŠKOFOVSKE KONFERENCE

Namen vprašalnika je pomagati pristojnim cerkvenim organom, da izrazijo svoje razumevanje sveta mladih in ocenijo svoje izkušnje spremljanja poklicnosti, da bi zbrali podatke za pripravo *Delovnega dokumenta* oziroma *Instrumentum laboris*.

Da bi upoštevali različne razmere na različnih celinah, so po 15. vprašanju vstavljena tri različna vprašanja za vsako geografsko območje, na katere naj odgovorijo cerkveni organi, ki so za to pristojni.

Za lažje in bolj enostavno delo morajo pristojni organi omejiti svoje odgovore na približno eno stran za vprašanja o statistiki, sedem do osem strani za vprašanja o ocenjevanju razmer in eno stran za vsako od treh izkušenj, ki jih želijo deliti. Po potrebi, ali če to želite, lahko priložite tudi druga besedila, ki bodo podprla ali dopolnila skraćeno vsebino odgovorov.

1. Zbiranje statističnih podatkov

Kjer je to mogoče, prosim, napišite vir in leto statističnih podatkov. Priložite lahko tudi druge sintetične podatke, ki so na voljo, če bodo omogočili boljše razumevanje razmer v različnih državah.

- Število prebivalcev države/držav in stopnja rodnosti.
- Število in odstotek mladih (starost od 16 do 29) v državi/državah.
- Število in odstotek katoličanov v državi/državah.
- Povprečna starost (za zadnjih 5 let) poroke (posebej za moške in za ženske), vstopa v semenišče in ustanove posvečenega življenja (posebej za moške in ženske).
- V starostni skupini od 16 do 29 odstotek: študentov, delavcev (če je mogoče, zapišite vrsto dela), nezaposlenih, *NEET*.

2. Ocenjevanje razmer

a) Mladi, Cerkev in družba

Ta vprašanja se nanašajo tako na mlade, ki se udeležujejo cerkvenih dejavnosti, kot tiste, ki so »oddaljeni« ali so se oddaljili.

1. Kako poslušate resničnost mladih?
2. Kateri so danes glavni izzivi in najpomembnejše priložnosti za mlade v vaši državi/državah?
3. Katere vrste in okolja, institucionalizirana ali pa ne, združevanja (srečevanja) mladih imajo v cerkvenem okolju največji uspeh v vaši državi/ah in zakaj?
4. Katere vrste in okolja, institucionalizirana ali pa ne, združevanja (srečevanja) mladih imajo izven cerkvenem okolju največji uspeh v vaši državi/ah in zakaj?
5. Kaj mladi danes konkretno želijo od Cerkve v vaši državi/državah?
6. Kakšne možnosti za udejstvovanje v življenju cerkvenega občestva imajo mladi v vaši državi/državah?
7. Kako in kje uspete srečati mlade, ki ne obiskujejo vaših cerkvenih okolij?

b) Mladinska pastoralna in pastoralna poklicnosti

8. Kako se družine in občestva vključujejo v razločevanje poklicnosti mladih?
9. Kako šole in univerze ali druge izobraževalne ustanove (civilne ali cerkvene) prispevajo k vzgoji za razločevanje poklicnosti?

10. Kako upoštevate kulturne spremembe, ki so posledica razvoja digitalnega sveta?
11. Kako lahko Svetovni dan mladih ali drugi državni ali mednarodni dogodki postanejo del običajne pastoralne prakse?
12. Kako se v vaših škofijah načrtuje izkušnje in programe mladinske pastorale in pastorale poklicanosti?

c) Spremljevalci

13. Koliko časa in kako si duhovniki in drugi vzgojitelji vzamejo čas za osebno duhovno vodstvo?
14. Katere so trenutne pobude in programi za oblikovanje spremljevalcev, ki pomagajo razločevati poklicanost?
15. Kakšno osebno spremljanje je na voljo v semeniščih?

d) Posebna vprašanja glede na geografske regije (izpuščena so vprašanja za Afriko, Azijo, Ameriko)

EVROPA

- a. Kako pomagate mladim, da gledajo na prihodnost z zaupanjem in upanjem na podlagi bogatih evropskih krščanskih korenin?
- b. Mladim se pogosto zdi, da so na obrobju in niso vključeni v politična, gospodarska in družbena okolja, v katerih živijo. Kako poslušate ta njihov kritični in protestni potencial, da bi se spremenil v predloge in sodelovanje?
- c. Na katerih ravneh še deluje medgeneracijski odnos? Če ne deluje, kako bi ga lahko obnovili?

3. Deljenje izkušenj

1. Naštejte glavne vrste pastoralnih dejavnosti spremljanja in razločevanja poklicanosti v vaših razmerah.
2. Izberite tri dejavnosti, ki se vam zdijo najzanimivejše in najpomembnejše, da bi jih delili z vesoljno Cerkvijo, in jih predstavite po naslednjem vzorcu (*največ stran za vsako dejavnost*).
 - a) *Opis*: V nekaj stavkih na kratko opišite izkušnjo. Kdo so nosilci? Kako se dejavnost odvija? Kje? Itn.
 - b) *Analiza*: Ocenite dejavnost, lahko v ključnih besedah, da predstavite pomembne elemente: kateri so njeni cilji? katero so teoretične osnove? kateri so najzanimivejši uvidi (intuicije)? Kako so se razvijali? Itn.
 - c) *Ovrednotenje*: kateri cilji so doseženi in kateri ne? Močne in šibke točke? kateri so vplivi na družbeni, kulturni in cerkveni ravni? Zakaj in kako je ta dejavnost pomembna/vzgojna? Itn.

KAZALO

UVOD	2
PO STOPINJAH UČENCA, KI GA JE JEZUS LJUBIL	2
I. MLADI V DANAŠNJEM SVETU	3
1. Naglo spreminjajoči se svet.....	3
2. Nove generacije	4
Pripadnost in sodelovanje.....	4
Osebni in institucionalni zgledi.....	5
(Hiper)povezani generaciji naproti	5
3. Mladi in odločitve.....	6
II. VERA, RAZLOČEVANJE, POKLICANOST	6
1. Vera in poklicanost	7
2. Dar razločevanja.....	8
Prepoznati	8
Razločevati	9
Izbrati.....	9
3. Poti poklicanosti in poslanstva.....	10
4. Spremljanje	10
III. PASTORALNA DEJAVNOST.....	11
1. Hoditi z mladimi.....	11
Iti ven.....	11
Videti	11
Poklicati	12
2. Osebe	12
Vsi mladi, brez izjeme	12
Odgovorno občestvo	12
Pomembne osebe	12
3. Okolje	13
Vsakdanje življenje in družbeno udejstvovanje.....	13
Posebne priložnosti v pastoralni	13
Digitalni svet.....	14
4. Sredstva	14
Pastoralni jeziki.....	14
Vzgojna skrb in pot evangelizacije	14
Tišina, kontemplacija, molitev	15
5. Marija iz Nazareta.....	15
VPRAŠALNIK ZA ŠKOFOVSKE KONFERENCE.....	16
1. Zbiranje statističnih podatkov	16
2. Ocenjevanje razmer	16
a) Mladi, Cerkev in družba	16
b) Mladinska pastoralna in pastoralna poklicanosti	16
c) Spremljevalci.....	17
d) Posebna vprašanja glede na geografske regije (izpuščena so vprašanja za Afriko, Azijo, Ameriko).....	17
EVROPA	17
3. Deljenje izkušenj	17

